

Om at være arbejdsløshedsforsikret som selvstændig erhvervsdrivende

(kopi af Arbejdsdirektoratets pjece af januar 2006)

1. Indledning

Pjecen handler i hovedpunkter om dine muligheder for at blive arbejdsløshedsforsikret som selvstændig og om din ret og pligt samtidig med drift af selvstændig virksomhed.

Du kan se en oversigt over alle a-kassers administrationsbidrag mv. på Arbejdsdirektoratets hjemmeside www.adir.dk (under temaet "**Sammenligning af a-kasser**").

Administrationsbidraget er forskelligt fra a-kasse til a-kasse. Herudover skal du betale bidrag til arbejdsløshedsforsikringen, til ATP og evt. til efterløn. Disse bidrag er ens i alle a-kasser. Størrelsen af bidragene kan du også se på hjemmesiden under **Statistik og satser**.

2. Betingelser for at blive medlem

For at blive medlem af en a-kasse for selvstændige skal du

- ♦ have bopæl og ophold her i landet - dog gælder der særlige regler for personer, der udøver selvstændig virksomhed på Færøerne eller i Grønland og for personer, der har bopæl i et andet EØS-land, og som er omfattet af forordning (EØF) nr. 1408/71 eller Nordisk konvention af 18. august 2003 om Social Sikring,
- ♦ være mellem 18 og 63 år og
- ♦ drive selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse her i landet alene eller sammen med andre (med forbehold for ovennævnte særlige regler).

Driver du virksomheden gennem et selskab, anses du også for at være selvstændig erhvervsdrivende. Det er en betingelse, at du selv arbejder i virksomheden.

Optagelse kan først ske, når virksomheden er kommet i gang. Er du medlem af en a-kasse for lønmodtagere, skal du huske at blive overflyttet til en a-kasse for selvstændige, når du er startet med virksomheden. Optager din a-kasse både lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende, skal du huske at ændre din status i a-kassen fra lønmodtager til selvstændig erhvervsdrivende.

2.1. Ægtefæller - registrerede partnere - samlever

Hvis du arbejder i din ægtefælles virksomhed, vil du næsten altid blive anset for at drive selvstændig virksomhed. Du vil i så fald blive optaget med samme rettigheder og status som din ægtefælle. Dette gælder, selv om du har indgået en lønaftale med din ægtefælle.

Registrerede partnere sidestilles med ægtefæller.

Er du beskæftiget i din samlevers virksomhed, kan du kun optages i en a-kasse for selvstændige, hvis du er medejer

2.2. Hvilken a-kasse?

Du kan som selvstændig erhvervsdrivende vælge mellem at blive medlem af en tværfaglig a-kasse for

selvstændige erhvervsdrivende eller en tværfaglig a-kasse for både lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende.

Som selvstændig erhvervsdrivende kan du også blive medlem af en fagligt afgrænset a-kasse for lønmodtagere og selvstændig erhvervsdrivende, hvis du har en uddannelse, der giver ret til optagelse i a-kassen, eller hvis det arbejde, som du selv udfører i virksomheden, vil kunne give ret til optagelse i a-kassen, hvis det var lønmodtagerarbejde.

3. Betingelser for at få ret til dagpenge

3.1. Ret til dagpenge

Ret til dagpenge kræver

- ♦ at du har været medlem af en a-kasse i 1 år,
- ♦ at du opfylder beskæftigelseskravet,
- ♦ at du er ophørt med virksomheden og
- ♦ at du er ledig og står til rådighed.

3.2. Beskæftigelseskravet

Beskæftigelseskravet kan opfyldes ved at drive selvstændig virksomhed i væsentligt omfang i sammenlagt mindst 52 uger inden for de seneste 3 år.

Det er dig, der skal godtgøre, at du har drevet virksomheden i væsentligt omfang. Det vil sige, at du skal dokumentere, at dit personlige arbejde i virksomheden kan sidestilles med lønarbejde i over 30 timer pr. uge.

Dine oplysninger om det personlige arbejde i virksomheden vil derfor altid blive bedømt ud fra det faktiske arbejde og sammenholdt med virksomhedens art og omfang. En virksomheds åbningstid er ikke altid udtryk for, at timerne kan indgå i bedømmelsen. I den samlede vurdering indgår også en bedømmelse af virksomhedens økonomiske aktivitet.

Kun arbejde, som ligger i en periode, hvor du har været medlem af en a-kasse, kan regnes med.

Hvis du har fået etableringsydelse til den selvstændige virksomhed, kan arbejdet i ydelsesperioden ikke regnes med.

3.3. Ledighed/ophør

Dagpenge kan kun udbetales til et medlem, som er ledigt. For at kunne anses for ledig, skal dit personlige arbejde i virksomheden være ophørt mere end midlertidigt.

Det personlige arbejde vil kunne anses for ophørt, når du har solgt eller lukket virksomheden. Det personlige arbejde vil også kunne anses for ophørt, hvis du af andre grunde mere end midlertidigt er afskåret fra fortsat at drive denne.

Om at være arbejdsløshedsforsikret som selvstændig erhvervsdrivende

(kopi af Arbejdsdirektoratets pjese af januar 2006)

Du skal fx være momsafmeldt, og du må ikke længere have adgang til virksomhedens lokaler eller være i besiddelse af driftsmidler og inventar.

Har virksomheden været drevet som et anparts- eller aktieselskab, skal dine anparter eller aktier være solgt.

Ved bortforpagtning eller udlejning skal aftalen være skriftlig og gensidigt uopsigelig i mindst 5 år.

Salg eller bortforpagtning til ægtefæller, samlever og/eller umyndige børn giver ikke ret til dagpenge.

Ophøret skal være mere end midlertidigt. Det er derfor ikke nok, at virksomheden lukker på grund af fx sæsonudsvingninger, isvintre, strejke og lignende.

Er du medejer eller medarbejdende ægtefælle, er kravene strenge for at blive anset for ophørt mere end midlertidigt, når virksomheden fortsættes af de andre ejere/din ægtefælle.

Du skal kunne dokumentere et af følgende forhold:

- At din udtræden af virksomheden skyldes påbegyndt lønarbejde på over 30 timer i gennemsnit pr. uge. Lønarbejdet må ikke være tidsbegrænset.
- At du har haft lønarbejde på fuld tid i mindst 52 uger inden for de seneste 65 uger.
- At du på tro og love erklærer, at du er udtrådt, fordi du har afsluttet en erhvervsmæssig uddannelse af mindst 18 måneders varighed, som giver ret til optagelse i en a-kasse. Uddannelsen må ikke være rettet mod arbejdsfunktioner, som udføres i den virksomhed, som du er udtrådt af, og du skal som dimittend lade dig optage eller overflytte til en a-kasse for lønmodtagere. Optager din a-kasse både selvstændige erhvervsdrivende og lønmodtagere, skal du huske at ændre din status i a-kassen fra selvstændig erhvervsdrivende til lønmodtager eller dimittend.
- At dine hidtidige arbejdsfunktioner er bortfaldet mere end midlertidigt, og din udtræden sker samtidigt med funktionernes bortfald.
- At dit personlige arbejde i virksomheden overtages mere end midlertidigt af anden arbejdskraft (dog ikke ægtefælle, samlever eller umyndige børn) i virksomheden, fordi der inden for de sidste 3 måneder er opstået et behov i virksomheden for særlige, faglige kvalifikationer, eller der er sket ændringer i virksomhedens ejerforhold.
- At du dokumenterer, at samlivet med ægtefællen er ophævet i forbindelse med separation eller skilsmisse.

Du kan få flere oplysninger om betingelserne vedrørende udtræden mere end midlertidigt hos din a-kasse.

3.4. Udbetaling

Der kan ikke udbetales dagpenge til selvstændige for de første 3 uger efter ophøret med virksomheden. Det gælder

dog ikke, hvis der har været tale om ophør på grund af konkurs, betalingsstandsning eller tvangsauktion. I disse tilfælde kan der udbetales dagpenge 1 uge efter ophøret.

Der kan tidligst udbetales dagpenge fra den dag, hvor du er tilmeldt arbejdsformidlingen som ledig og arbejdssøgende.

Husk derfor at tilmelde dig arbejdsformidlingen, når du er ledig.

3.5. Rådighed

Ret til dagpenge under ledighed er betinget af, at du står til rådighed for arbejdsmarkedet. Der stilles samme krav til rådighed for ledige selvstændige som for ledige lønmodtagere.

Du kan læse mere herom i pjecen "**Om at stå til rådighed**".

4. Dagpengenes størrelse

4.1. Beregnet sats

Dagpengene udbetales med et beløb, der svarer til 90 pct. af din hidtidige arbejdsfortjeneste. Der kan dog aldrig udbetales et højere beløb end den højeste dagpengesats. Satsen fastsættes en gang om året og er 667 kr. pr. 2. januar 2006.

Hvis du - lige inden du blev ledig - har drevet selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse i mindst 3 hele sammenhængende regnskabsår, beregnes din dagpengesats på grundlag af indtægten fra virksomheden.

Satsen beregnes på grundlag af virksomhedens skattepligtige indkomst i de 2 bedste af de seneste 5 hele regnskabsår.

Der kan kun bruges regnskabsår, der ligger i en periode, hvor du har været medlem af en a-kasse. Et regnskabsår kan dog bruges, hvis blot du er medlem af en a-kasse ved regnskabsårets afslutning.

Har du drevet virksomheden i mindre end 3 år, bruges det forudgående beregningsgrundlag. Det kan være fra en tidligere selvstændig virksomhed, et tidligere lønarbejde, eller en tidligere udbetalt dagpengesats.

4.2. Mindstesats

Du har mulighed for at få dagpenge med en mindstesats på 82 pct. af højeste dagpengesats, hvis

- du har været fuldtidsforsikret medlem af en a-kasse i de seneste 3 år før for ledigheden og
- du kan dokumentere, at du har drevet selvstændig virksomhed i væsentligt omfang i hvert af de sidste 3 hele regnskabsår før ledigheden eller du kan dokumentere, at du både har drevet selvstændig virksomhed i væsentligt omfang og haft

Om at være arbejdsløshedsforsikret som selvstændig erhvervsdrivende

(kopi af Arbejdsdirektoratets pjece af januar 2006)

lønarbejde på fuld tid som lønmodtager inden for de seneste 3 år forud for ledigheden og

- ♦ du højst har haft sammenlagt 26 ugers fravær fra virksomheden på grund af sygdom, barsel eller uddannelse inden for de pågældende 3 år.

Du kan derfor ikke få mindstesatsen, hvis du fx har haft orlov eller modtaget dagpenge under midlertidigt ophør inden for de sidste 3 regnskabsår.

Hvis der har været et overskud, der giver grundlag for beregning af en højere dagpengesats end mindstesatsen, har du ret til dette større beløb. Dokumentationen herfor skal fremlægges for din a-kasse inden 6 måneder efter, at du er blevet ledig.

Mindstesatsen er på 547 kr. om dagen pr. 2. januar 2006.

5. Dokumentation

Selvstændige har ingen arbejdsgiver, der kan stå inde for, hvor meget der har været arbejdet og tjent.

Du skal derfor selv skaffe den nødvendige dokumentation

- ♦ ved ophør med den selvstændige virksomhed,
- ♦ ved beregning af beskæftigelseskravet og
- ♦ ved beregning af din dagpengesats.

Dokumentationen er afhængig af situationen og den enkelte virksomhed og vil typisk være

- ♦ bevis for momstilmelding og -afmelding,
- ♦ virksomhedens regnskaber,
- ♦ diverse overdragelsespapirer: slutseddel, skøde, forpagtningskontrakt, faktura, kreditnota og lignende, og
- ♦ diverse aftalepapirer med ansatte eller medejere.

6. Kombinationsforsikring

Hvis du har baseret din indkomst på stort set lige dele lønarbejde og drift af selvstændig virksomhed, har du mulighed for at blive kombinationsforsikret.

Du kan læse herom i pjecen "**Om at være kombinationsforsikret**".

7. Bibeskæftigelse ved selvstændig virksomhed

Der gælder særlige regler for personer, der driver selvstændig virksomhed som bibeskæftigelse.

Du kan få nærmere oplysninger herom i din a-kasse.

8. Midlertidig afskåret fra drift af selvstændig virksomhed

Der gælder særlige regler for ret til dagpenge, når mulighederne for erhvervsudøvelse i en kortere periode er afbrudt.

Retten til dagpenge er blandt andet betinget af, at virksomheden har været udsat for en ekstraordinær begivenhed, der ikke kan tilregnes medlemmet. Der må ikke være tale om en påregnelig eller tilbagevendende begivenhed. Et eksempel på en ekstraordinær begivenhed kan være en isvinter med vedvarende kuldegrader, som forhindrer sejlad for fx fiskere.

9. Efterløn

Når du er fyldt 60 år har du evt. mulighed for at få fleksibel efterløn. Det kan du læse mere om i pjecen "**Om at få fleksibel efterløn**".

Hvis du har drevet selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse eller som kombinationsforsikret, har du mulighed for at fortsætte driften af din virksomhed på nedsat tid i perioden med efterløn.

Det kan du læse mere om i pjecen "**Om at drive selvstændig virksomhed samtidig med efterløn**".

10. Oplysningspligt

Du har som medlem af en a-kasse altid pligt til at oplyse om ethvert forhold, der kan have betydning for din ret til dagpenge.

Du kan få nærmere oplysninger i din a-kasse.

Pjecen er udgivet af:

Arbejdsdirektoratetss
Stormgade 10 Postboks 1103
1009 København K
www.adir.dk